

Vårt Dnr: E-20240219-1

Vår ref: Inger Svedmyr

Socialdepartementet

Er referens:

s.remissvar@regeringskansliet.se
CC s.sf@regeringskansliet.se

Diarienummer: S2023/02549

Yttrande över remissen: ”Rätt förutsättningar för sjukskrivning (SOU 2023:48)”

1 Våra synpunkter på remissen i sammanfattning

Det är viktigt att myndigheterna under framtagning av detta nya (bättre!) sätt att arbeta involverar representanter för funktionsrättsrörelsen!

Läkarens roll vid sjukskrivning

Vi ställer oss positiva till att läkarens roll vid sjukskrivningsprocessen stärks.

Förenklat intyg

Vi ställer oss positiva till att man tar fram en förenklad hantering av ärenden som förväntas ge en kortare sjukskrivning – det bör frigöra tid för mer komplicerade ärenden.

Digital informationsdelning / informationsutbyte

Digitalt informationsutbyte mellan aktörer ska bara få göras med patientens medgivande. Ett sådant medgivande måste kunna återkallas (se GDPR).

Vid kommunikation mellan patienten, läkaren och försäkringskassan måste hänsyn tas till att en del individer periodvis eller permanent inte alls kan delta på några ”digitala kanaler” utan måste erbjudas personliga möten och / eller telefonmöten. Tyvärr finns det elöverkänsliga som inte ens har tillgång till fungerande teleföbindelser. I sådana fall är fysiska möten i bostaden den enda lösningen.

Rehabilitering

Utredarna anser att vården inte har något ansvar för att utreda behov av åtgärder på arbetsplatsen men initiativet behöver komma från den medicinskt sakkunnige! Vid bedömning av möjligheten

och åtgärder för elöverkänsliga att kunna återgå till arbete måste såväl arbetsterapeuter som arbetsmiljöexperter med inriktning på elmiljö kunna anlitas.

Ett klart ansvar för hela processen med sjukskrivning och rehab behöver klargöras: Vem ska hålla i trådarna? Möjligen någon av parterna (läkaren?) eller en separat ”rehabkoordinator”.

Anhörigas svåra situation

I en del fall drabbas de anhöriga till elöverkänsliga hårt – man kan t ex ha en elöverkänslig med benbrott eller allvarlig sjukdom som måste vårdas i hemmet eftersom hen inte klarar vårdens strålande trådlösa teknik.

Det kan både röra sig om fysisk överbelastning som den psykiskt påfrestande situationen att sköta en patient med svåra smärtor dygnet runt. Det måste alltså vara möjligt den anhöriga att under sådana omständigheter bli sjukskriven.

2 Om oss

Elöverkänsligas Riksförbund är en funktionsrättsorganisation som organiserar personer med funktionsnedsättningen elöverkänslighet.

Förbundet är medlem i Funktionsrätt Sverige som organiserar 50 funktionsrättsförbund. Förbundet har för närvarande ca 2200 medlemmar.

Enligt Miljöhälsorapporten 2009 från Socialstyrelsen är 3,2 % av den vuxna befolkningen elöverkänsliga. Det motsvarar över 300 000 personer. Cirka 0,4 % är svårt drabbade.

Elöverkänslighet är en funktionsnedsättning och elöverkänsliga omfattas av ”Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken” antagen av riksdagen den 11 maj år 2000.

I FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som EU har antagit och Sverige ratificerat är det ”universellt utformade samhället” en central utgångspunkt.

De kraftiga utbyggnaden av trådlös teknik de senaste 20 åren har medfört en mycket försämrad tillgänglighet i hela samhället för elöverkänsliga. Detta har skett trots att allt fler varningssignaler kommer från olika håll, såsom resolutioner och deklARATIONER från internationella organ (se nedan), i form av forskningsrapporter och inte minst, de drabbades dokumenterade erfarenheter. Resolution 1815 (2011)¹ från Europarådet uppmanar medlemsländerna bland annat att:

8.1.4. ägna särskild uppmärksamhet åt elöverkänsliga människor som lider av ett syndrom som medför överkänslighet mot elektromagnetiska fält och införa särskilda åtgärder för att skydda dem, inklusive att inrätta strålningsfria zoner som inte täcks av trådlösa nätverk;

Fler angelägna råd återfinns i den kompletta resolutionstexten (svensk översättning bifogas).

Den 31 maj 2011 tillkännagav WHO:s cancerforskningsorgan IARC att de beslutat att klassificera radiofrekventa elektromagnetiska fält, som de långt tidigare gjort med lågfrekventa magnetfält, såsom ”Class 2B carcinogen”, det vill säga som möjligen cancerframkallande, i samma grupp som DDT och bly².

Den 11 maj 2015 lämnade 190 forskare från 39 länder in en uppmaning till FN, FN:s medlemsstater och Världshälsoorganisationen (WHO) där man begär att de [FN] antar mer

¹ Resolution 1815 (2011) länk till originaltext på engelska:
<http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/X2H-Xref-ViewPDF.asp?FileID=17994&lang=en>

² Meddelande om IARC:s (International Agency for Research on Cancer) klassificering av radiofrekventa fält inklusive de som kommer ifrån moderna kommunikationsutrustning och mobiltelefoner som möjligen cancerframkallande, länk till IARC:s meddelande: http://www.iarc.fr/en/media-centre/pr/2011/pdfs/pr208_E.pdf

skyddande riktlinjer för exponering för elektromagnetiska fält (EMF) och trådlös teknik, med hänsyn till allt starkare bevis för risker.

Forskarna bakom "International EMF Scientist Appeal"³, uppmanar generalsekreteraren och FN-anslutna organ att främja förebyggande åtgärder för att begränsa EMF-exponeringar och att utbilda allmänheten om hälsoriskerna, i synnerhet för barn och gravida kvinnor.

I dokumentet "EUROPAEM EMF Guideline 2016 for the prevention, diagnosis and treatment of EMF-related health problems and illnesses"⁴, redogör Europas främsta läkare och experter på problematiken runt elöverkänslighet för den vetenskapliga bakgrunden och ger rekommendationer avseende diagnos och behandling.

I en nyligen publicerad forskningsrapport⁵ med titeln "Electrohypersensitivity as a Newly Identified and Characterized Neurologic Pathological Disorder: How to Diagnose, Treat, and Prevent It." redogör professor D. Belpomme och medarbetare för bl a hur elöverkänslighet kan diagnosticeras, behandlas och förebyggas. Se referens nedan.

För Elöverkänsligas Riksförbund:

Inger Svedmyr, sakkunnig och Per Segerbäck, sakkunnig

Bilaga: Resolution 1815 (2011) från Europarådet i svensk översättning (PDF)

³ Länk till pressmeddelandet: i original på engelska:
https://emfscientist.org/images/docs/EMF_Scientist_Press_Release_5-1-2015.pdf
Svensk översättning: https://emfscientist.org/images/docs/transl/Swedish_EMF_Scientist_Appeal_2015.pdf

⁴ Länk till komplett artikel på engelska:
<https://www.degruyter.com/downloadpdf/j/reveh.2016.31.issue-3/reveh-2016-0011/reveh-2016-0011.pdf>

⁵ Belpomme, D.; Irigaray, P. Electrohypersensitivity as a Newly Identified and Characterized Neurologic Pathological Disorder: How to Diagnose, Treat, and Prevent It. Int. J. Mol. Sci. 2020, 21, 1915.
Länk till komplett artikel på engelska: https://www.mdpi.com/1422-0067/21/6/1915?type=check_update&version=2